

Ylivieska

Pajukoski II tuulivoimapuisto osayleiskaavan MRL 66 § ja MRA 18 § mukainen yleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika 31.1.2023 klo 9–11

Paikka TEAMS -etäkokous

Läsnä

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Elina Saine
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Heini Ervasti
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Erika Kylmänen
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Sari Pulkka
OX2	Heli Harjula
Ylivieskan kaupunki	Esa Taka-Eilola
Ylivieskan kaupunki	Risto Suikkari
Ylivieskan kaupunki	Antto Lehto
Sievin kunta	Kai Korhonen
Sievin kunta	Sami Puputti
Sievin kunta	Reijo Peltokorpi
Nivalan kunta	Juha Peltomaa, maankäyttöasiat
Pohjois-Pohjanmaan museo	Marika Kostamovaara, arkeologi
FCG Finnish Consulting Group Oy	Tuomo Järvinen
FCG Finnish Consulting Group Oy	Leila Väyrynen
FCG Finnish Consulting Group Oy	Ella Paasilinna
OX2	Heli Harjula (alkuvaiheen ajan)

JÄRJESTÄYTYMINEN

Puheenjohtajana toimii **Elina Saine** ja muistion laatii FCG. Muistio toivotaan sähköpostitse osallistujien kommentoitavaksi mahdollisimman pian.

ESITTÄYTYMINEN

Käytiin esittäytymiskierros.

ELY

- Elina Saine, ELY, alueidenkäytön asiantuntija, alueidenkäyttöryhmän päällikön sijaisena, kuntavastuukuntia Oulun eteläisen alueen kunnat; Ylivieska ja naapurikunnat Sievi ja Nivala
- Heini Ervasti, ELY, YVA-tiimi, Saara-Kaisa Konttorin seuraaja hankkeen YVA-yhteyshenkilönä

Pohjois-Pohjanmaan liitto

- Erika Kylmänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto, ympäristöpäällikkö, tuulivoima-asiat ja maakuntakaavan laatiminen
- Sari Pulkka, Pohjois-Pohjanmaan liitto, TUULI – hankkeen projektikoordinaattori, maakuntakaavan laatiminen

Ylivieskan kaupunki

- Esa Taka-Eilola, kaavoitusinsinööri
- Risto Suikkari, kaupunginarkkitehti
- Antto Lehto, kaavasuunnittelija

Sievin kunta

- Kai Korhonen
- Sami Puputti

Nivalan kunta

- Reijo Peltokorpi, ympäristösihteeri
- Juha Peltomaa, maankäyttöasiat

Pohjois-Pohjanmaan museo

- Marika Kostamovaara, arkeologi

Hanketoimija

- Heli Harjula, hanketoimijoiden (OX2 ja TM-Voima) edustaja

FCG

- Tuomo Järvinen, kaavaa laativa konsultti
- Leila Väyrynen, YVA-projektipäällikkö, Hanna Halmeenpään seuraaja
- Ella Paasilinna, projektikoordinaattori

KUNNAN PUHEENVUORO (YLIVIESKA, RISTO SUIKKARI)

- Hanke ollut pitkään vireillä, hyvä että etenee
- Kaksi ylintä voimalaa (1 ja 3) nyt Joonalan ulkoilureitillä. Voimaloiden siirto tai reitin uusi linjaus syytä tarkastella.

HANKKEEN TAUSTAT (OX2)

Heli Harjula esitteli hanketoimijat sekä hankkeen taustaa. Heli esitteli hankkeen vaihtoehdot ja kertoi, että uusi hankevaihtoehto on suunnitteilla, jossa voimaloita vain pohjoisosassa.

OX2

- Toimintaa jo 10 vuotta
- Työntekijämäärä kasvanut voimakkaasti
- Myös aurinkovoimaa ja energian varastointiratkaisuja
- Mukana hankkeen koko elinkaaren ajan (isännöitsijäpalvelu)
- Rakennusvaiheessa 4 hanketta
- 3 merituulihanketta kehityksessä
- Eivät itse omistaja hankkeita, etsivät investorit

TM Voima

- toisena hanketoimijana Ylivieskalainen TM Voima
- rakentanut Fingridille voimajohtoja ja sähköasemia
- Caverion osti 2022 sähköasema- ja voimajohtoliiketoiminnan
- Tuulivoima- ja uusiutuva energiahankkeiden kehittäminen jatkuu TM-Voima: lla

Pajukoski II – hanke

- TM Voima:n 2015 aloittama hanke
- Laajennus Pajukoski I – hankkeeseen (9 voimalaa)
- Selvitely alueen laajennusta myös pohjoiseen, mutta jatkettu entisellä aluerajauksella
- Uusia sähkönsiirtoreittejä
- Asukaslehti 2022

Vaihtoehdot

- Ve 1 koko alueelle 18 voimalaa
- Ve 2 eteläosaan 9 voimalaa nykyisen maakuntakaavan mukaisesti
- YVA – ohjelmalausunnossa edellytetty myös pohjoisosaan rajoittuvan vaihtoehdon tutkimista
- Ve 3 maakuntakaavaluonnoksen mukainen vaihtoehto – voimalat pohjoisessa

Sähkönsiirtovaihtoehdot

- Ve 1 Nivala
- Ve 2 Sievin Kalliomaan – sähköasema
- Ve 3 Sievin Kukonkylän Fingridin uusi sähköasema, kaksi alivaihtoehtoa

Ylivieskan ja seurakunnan kanssa pidetään yhteispalaveri pohjoisosien voimaloiden osalta.

ALUSTAVAN OAS:N ESITTELY

Elina Saine: Onko OAS:sta saatuihin palautteisiin tarkoitus laatia vastineet?

Tuomo Järvinen (FCG): OAS:sta saatu palaute kirjataan kaavaselostukseen. Myös aiemmin nähtävillä olleesta OAS:sta 2021 saatu palaute otetaan huomioon.

Heini Ervasti (ELY-keskus): OAS:n palautteiden vastine olisi toivottu saatavan jo ennen viranomaisneuvotetta.

Tuomo Järvinen esitteli osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

–2022 päivitetystä OAS:sta annettiin 14 lausuntoa. Yksityishenkilöiltä tuli 18 kommenttia. Palautteet ja kommentit oli tiivistetty kokouskalvoihin.

VIRANOMAISTEN KOMMENTIT

Ylivieska

–**Risto Suikkari:** Korostan vielä pohjoisosan ratkaisuja suhteessa Joonalan ulkoilureittiin. Sähkönsiirtoreittien lopullinen sijoittuminen kiinnostaa. Lännen puolen vaihtoehdot parempia Ylivieskan asutuksen kannalta. Sieviläisten näkökulma otettava huomioon. Luontoasiat hankkeessa merkittäviä, voimat tulevat ympäröimään Kauhanevaa. Odotamme luontonselvityksiä.

–**Esa Taka-Eilola:** Havainnekuvia on hyvä tehdä joka suunnasta ja hyödyntää yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Sievi

–**Sami Puputti:** OAS:iin ei kommentoitavaa. Aineistoa voisi toimittaa myös Sieviin nähtäville, esim. kirjastoon nähtäville pantavaksi. Kunnan verkkosivuille kuulutus laitetaan nähtäväksi.

–Pyritään siihen, ettei naapurikuntien hankkeilla ole vaikutusta Sievin maankäyttöön, eli että 40 dB melualue jäisi kaava-alueelle Ylivieskan puolelle. Jos sijoittelun kanssa haasteita, niin työneuvottelu kunnan kanssa.

–Kahden eteläisimmän voimalan sijoitusta tulisi tarkastella kriittisesti. Sähkönsiirtovaihtoehtoon 3b suhtaudutaan kunnassa kriittisesti. Sitä ei tulisi ottaa tarkasteluun ollenkaan. Haittojen tulisi jäädä niiden kuntien puolelle, jotka saavat myös hyödyt.

–Sievissä ei vastusteta hanketta ja tuulivoimaan suhtaudutaan myönteisesti.

–Sievi on kunnan alueelle toteuttamassa tuulivoimaohjelmaa, joka voi vaikuttaa kunnan ulkopuolelle kannanottoina. Tuulivoimaohjelma tulee olemaan valtuustokäsittelyssä kesäkuussa.

–**Reijo Peltokopi:** Sievin kunnan rajalle suunnitteilla kaksi voimalaa. Jos 40 db meluraja ylittää Sievin kunnan puolelle, maanomistajille korvauksia, vaikka jäisikin kaava-alueen ulkopuolelle.

Nivala

–**Juha Peltomaa:** Merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia pitäisi pystyä välttämään Nivalan puolella. Jos ei voi välttää, niin korvaus myös Nivalan puolen maanomistajille. Sähkönsiirtovaihtoehto 1 suuntautuu Nivalaan.

–Valtuusto tehnyt aiemmin periaatepäätöksen 2 km: n vähimmäisetäisyydestä asuntoihin, mikä nyt toteutuukin (3 km).

–**Nivala-**lehteen olisi hyvä laittaa kuulutus, Kalajaska ei enää ilmesty Nivalassa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Erika Kylmänen: Yleisesti kaikille tiedoksi, että tuulivoimankkeiden YVA- ja kaavaneuvotteluihin osallistuvat Pohjois-Pohjanmaan liitosta Erika Kylmänen ja Sari Pulkka. Heille voi laittaa kutsut ja hankealueen materiaalit.

Voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alue kattaa hankealueen eteläosan ja muutama voimala sijoittuu tälle tv-alueelle. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa tuulivoima-alue sijoittuisikin pohjoiseen. Muutoksen takana on TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa käytetyt kriteerit ja suojavyöhykkeet asuin- ja lomarakennuksiin/1,5 km) sekä maakuntakaavan luo-1 alueisiin (200 m). Sijainninhjausmallin tarkoituksena on luoda yhtenäisiä, vähintään 7 km² kokoisia tuulivoima-alueita.

Pajukoski II hyvä esimerkki siitä, miten kaavoitus- ja YVA-menettelyt tuovat lisätietoa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheeseen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadinta etenee ja luonnoksesta saatu palaute huomioidaan. Maakotkaselvitys on valmistunut ja käynnissä oleva maisemaselvitys valmistuu huhtikuussa. Maakuntakaavaehdotuksen tueksi laaditaan vielä yhteisvaikutusten arviointi.

Pajukoski II hanke selvityksineen tuo myös lisätietoa.

Kaavaratkaisussa kannattaa odottaa Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymistä. Hyväksymiskäsittely on arviolta kesällä 2024.

Maakuntakaavaluonnoksessa oleva aluerajaus voi tarkentua ehdotusvaiheeseen Pajukoski II: n YVA:n yhteydessä tehtävien selvitysten ja mallinnusten pohjalta.

Hankealueen läpi kulkee ekologinen vyöhyke Kauhanevan luo-1 – alueelta Iso-Mällinevan Natura-alueelle. Se on huomioitava kaavaratkaisussa. Eläinten liikkumisen tulee olla mahdollista rakentamisen jälkeenkin.

Hankealueen lähistöllä on paljon arvokkaita maisema-alueita. Valtakunnallisesti arvokas Kalajokilaakson viljelysmaisema (3 km) ja lounaassa Evijärven Vääräjokilaakson maakunnallisesti arvokas maisema-alue (1,7 km). Vaikutukset näihin maisema-alueisiin tullevat lähtökohtaisesti olemaan merkittävät. Maakuntakaavan maisemaselvitys valmistuu huhtikuussa ja tuottaa lisätietoa.

Tärkeää on, että pohjoisen ulkoilureittien käyttö onnistuu jatkossakin.

YVA:n tulee tuottaa tietoa, miten lähelle luo-alueita voimaloita voidaan sijoittaa, mm. vesitasapainon näkökulmasta. Nyt kaksi voimalaa on alle 200 m: n etäisyydellä.

Yhteisvaikutukset lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa on tärkeää selvittää.

Sari Pulkka: Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen paikkatiedot toivotaan toimitettavaksi liitolle.

Elina Saine: Tietoja toivotaan saatavan myös ELY-keskukselle.

Leila Väyrynen (FCG): Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtoreitit kerätään yhteen ja toimitetaan liitolle mahdollisimman pian. Toimitetaan myös ELY-keskukselle.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Marika Kostamovaara: Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue sekä muut maiseman arvoalueet tulee huomioida hyvin. Arkeologinen kulttuuriperintöraportti tulee toimittaa museolle. Sähkönsiirtoreittien inventointeja ei ole mainittu, mutta niiden raportti tulee toimittaa myös.

OAS: iin ei ollut vielä päivitetty tiedoksi tunnettuja muinaisjäännöskohteita, ne tulee sinne lisätä mukaan.

Leila Väyrynen: Sähkönsiirtoreiteille on tehty arkeologinen inventointi, mutta raportti ei ole vielä valmis. Toimitetaan museolle hankealueen raportin kanssa, kun valmistuu.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Heini Ervasti: YVA-ohjelmalausunnossa on esitetty selvitystarpeita. Muun muassa valtakunnallisesti arvokas kivikko huomioitava voimalasijoittelussa ja tiestössä. Kaavakarttaan voidaan paremmin ottaa kantaa, kun siihen on päivitetty merkintöjä. Onko palautteiden huomioonottaminen jo esitetty?

Tuomo Järvinen (FCG): Kaavaselostukseen kirjataan palautteet ja miten ne on otettu huomioon. Myös YVA-menettelyyn tulleet lausunnot voidaan kirjata kaavaselostuksen yhteyteen.

Leila Väyrynen (FCG): Voimalasijoittelua ollaan vasta tarkentamassa YVA-ohjelmapalautteen perusteella. Kolmas vaihtoehtoinen sijoittelu on tekeillä.

Elina Saine: Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnossa oli hyvä listaus maastaselvitettävistä alueista.

Huomioita OAS:sta:

- Voimalakorkeutta ei ollut mainittu OAS:ssa.
- Hyvä, että hankkeen taustaa on kuvattu.
- Luvussa 6 mainittu, että merkittävimmät maisemavaikutukset 2–3 km etäisyydellä. Tämä vaikuttaa osallisten mielikuvaan. YVA-ohjelmassa taas mainittu, että selvitys tehdään 14 km saakka.
- Luontovaikutukset arvioitava kaavan tv-alueiden ulkoreunojen mukaan (koska kaava sallii voimalan sijainnin ko. alueilla)
- Tervahaudatkin ovat muinaisjäännöksiä.
- Hankealueella voimassa vain kolme vaihemaakuntakaavaa.
- Maakuntakaavassa esitetty moottorikelkkareitti huomioitava.
- Maakuntakaavaluonnoksen tiedot ja aikataulu päivitettävä OAS:iin.
- Ekologinen yhteystarve on hyvä havainnollistaa kartalla ja arvioida miten se toteutuu tällä alueella.
- Yleis- ja asemakaavat esitetty suppeasti 10 km säteellä. Ranta-asemakaava lisättävä tekstiin. Kaavoja esitettävä laajemmalla alueella.
- Rakennusjärjestyksen kohdalla tekninen virhe
- Susiselvitykset nousevat yhä enemmän esille. Luontodirektiivien mukaiset lajit huomioitava kaavassa.
- s. 21 välialueen laajuuden tulisi olla 5-14 km.
- Kritiikkiä tulee monesti siitä, että sosiaaliset vaikutukset jäävät vähemmälle huomiolle kuin luontovaikutukset.
- Osallisuusluetteloon päivityksiä:
 - Jokilaaksojen pelastuslaitos --> Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
 - Metsähallitus --> Metsähallituksen luontopalvelut
 - Museovirasto pois
 - Hätäkeskus ei tarpeen kaavan osallisena
 - Riistakeskus osa luonnonvarakeskusta
 - Puolustusvoimiin tarkennus; pääesikunta ja 3. Logistiikkarykmentti
 - Traficom ja Väylävirasto lisättävä

- Työneuvottelut suositeltavia ja voidaan tarvittaessa pitää, varsinkin kun kaavaluonnos näin alkuvaiheessa
- Osalliset voivat jättää valmisteluvaiheessa myös suullisia mielipiteitä. Ehdotusvaiheessa kirjalliset muistutukset.
- Aikataulua olisi hyvä tarkentaa YVA:n aikataulun selvityssä.

Muita huomioita hankkeeseen liittyen:

- Pohdittava, riittääkö nostoalueen koko uusien korkeampien voimaloiden ollessa kyseessä.
- Maa-ainestenottoalueet ja -luvut hyvä selvittää, maa-aineksesta voi tulla kilpailu, kun paljon hankkeita
- Mahdollisesti pohdittava, pitääkö hankealue jakaa kahtia, jolloin eteläosa ja pohjoisosa tulisivat hyväksyttäväksi erikseen, eri vaiheissa
- Kaavaluonnosvaihtoehtoja tarvittaessa
- Naapurikuntien kuuleminen raja-alueilla tärkeää
- Maakuntakaavasta poikkeaminen täytyy perustella hyvin.

KIRJALLISET KOMMENTIT KOKOUKSEEN OSALLISTUMATTOMILTA

Ylivieskan kaupunki / Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon toiminta on siirtynyt 1.1.2023 alkaen Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelle (entinen Peruspalvelukuntayhtymä Kallio). Jatkossa lausuntopyyntöt ja palaverikutsut pyydän laittamaan osoitteeseen terveystarkastajat@ylivieska.fi

MUUT ASIAT

Ei muita asioita.

Tuomo Järvinen: Puolustusvoimien lausunnon mukaan voimalat eivät saisi toteutusvaiheessa poiketa yli 100 metriä siitä, mikä on ollut silloin kun on annettu hyväksyvä lausunto ennen kaavan hyväksyntää. Tarkoittako tämä, että tv-alueiden tulisi sallia enintään 100 m:n liikkumavara?

Elina Saine: Kaava-asiakirjoihin olisi hyvä lisätä tiedot, joilla puolustusvoimien lausunto on saatu, rakennusvalvonnan avuksi. Koostekartta myös muista mahdollisista muutoksista olisi hyvä.

JATKOTOIMENPITEET

Heini Ervasti (ELY-keskus) kysyi YVA- ja kaavamenettelyn aikataulusta, maastaselvitysten tilanteesta sekä Natura-arvioinneista.

Leila Väyrynen (FCG): YVA-selostuksen valmistelu on käynnissä ja sen valmistumisaikataulu riippuu kolmannen voimalavaihtoehdon valmistumisesta. Tähdätään maaliskuulle. Viimeisetkin maastotyöt on tehty viime kesänä. Natura-arviointi toimitetaan YVA-selostuksen liitteenä.

Järvinen: OAS:n täydennys kommenttien perusteella.

Esa Taka-Eilola (Ylivieska): 28.3. ja 2.5. on teknisen lautakunnan kokoukset, jossa asia voidaan ottaa käsitteilyyn. Materiaalin läpikäynti viimeistään 20.3. alkavalla viikolla. Lista lähtee 23.3.

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.08.

Muistion laatija FCG, Paasilinna

Jakelu osanottajat

Tiedoksi kutsutut

Liitteet kokouskalvot

Tarkistukset ja täydennykset muistioon

–Pohjois-Pohjanmaan liitto 22.2.2023: Täsmennyksiä Pohjois-Pohjanmaan liiton kommenttiin sivu 5